

Sygn. akt I C 2177/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Łukasz Wilkowski
Protokolant:	st. sekr sądowy Edyta Szalkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2015 roku w Płocku na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko M. C.

o zadośćuczynienie w kwocie 80.000,00 zł

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda J. J. na rzecz pozwanego M. C. kwotę 3617,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. przyznaje na rzecz adw. A. P. kwotę 4.428,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych), w tym podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi, z urzędu, którą to kwotę nakazuje wypłacić ze S.

Sygn. akt I C 2177/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 10 września 2014 r. powód J. J. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego M. C. kwoty 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz obciążenie pozwanego kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany radca prawny M. C. został wyznaczony z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku S. wS. (...) w sprawie sygn. akt (...) Powód prosił ustanowionego dla niego z urzędu pełnomocnika o spotkanie w Areszcie Śledczym w W. celem omówienia sprawy. Do spotkania nie doszło, zaś w dniu 26 sierpnia 2014 roku pozwany sporządził opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Zdaniem powoda pozwany naruszył w ten sposób zasady wykonywania zawodu r.. Według powoda pozwany naruszył jego dobro osobiste w postaci braku szacunku (k. 2 – 3).

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 października 2014 r. pozwany M. C. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwany przyznał, że został wyznaczony przez O. (...) w S. w związku z postanowieniem S. (...)w S.z dnia 23 lipca 2014 roku w postępowaniu kasacyjnym jako pełnomocnik z urzędu. W związku ze znaczną ilością obowiązków zawodowych upoważnił on do prowadzenia sprawy R. W., który niezwłocznie przystąpił do przeglądania akt w siedzibie Sądu. Podkreślił on, że wykonał wszelkie nałożone na niego jako pełnomocnika obowiązki – sporządzenie opinii o braku

podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej nie może być traktowane jako zaniechanie lub działanie naruszające dobra osobiste powoda. Przesłał powodowi pismo z prośbą o kontakt przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, które powód odebrał jeszcze przed tym terminem. Mimo tego powód nie skontaktował się ze swoim pełnomocnikiem. Już po tym, jak pozwany sporządził opinię o niecelowości wnoszenia skargi kasacyjnej i po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej otrzymał on od powoda pismo z prośbą o osobiste spotkanie i z zastrzeżeniem, aby do czasu tego spotkania nie podejmować żadnych działań w sprawie. Jednocześnie wskazał, iż oczekuje wniesienia skargi kasacyjnej. Pozwany wskazał na brak przesłanki jego odpowiedzialności w postaci bezprawności (k. 23 – 26).

W toku dalszego procesu strony podtrzymały swoje wcześniejsze stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W sprawie sygn. akt(...) przed S. (...) w S. (...) zakończony wyrokiem z dnia 22 maja 2014 r. postanowieniem z dnia 23 lipca 2014 roku S. w S. w sprawie sygn. akt I (...) ustanowił dla powoda J. J. pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej, o którego wyznaczenie imienne zwrócił się pismem z dnia 05 sierpnia 2014 roku do O. w S. (postanowienie z dnia 23.07.2014r – k. 31, pismo z dnia 05.08.2014r – k. 30).

Pismem z dnia 13 sierpnia 2014 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 18 sierpnia 2014 roku, O. w S. wyznaczyła pełnomocnikiem powoda. M. C. (pismo z dnia 13.08.2014r – k. 29, koperta – k. 34).

W dniu 19 sierpnia 2014 roku M. C. udzielił pełnomocnictwa substytucyjnego do reprezentowania powoda r. R. W. (pełnomocnictwo substytucyjne wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej – k. 32 – 33).

Jednocześnie pismem z dnia 19 sierpnia 2014 roku M. C. zawiadomił powoda o wyznaczeniu go jego pełnomocnikiem z urzędu celem wniesienia skargi kasacyjnej od przedmiotowego wyroku. Poinformował powoda, iż w związku z doręczeniem mu w dniu 26 czerwca 2014 roku odpisu wyroku wydanego przez S. w S. (...) termin do wniesienia skargi kasacyjnej upływa w dniu 26 sierpnia 2014 roku i w żaden sposób nie przedłuża go złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zwrócił się do powoda o poinformowanie go na piśmie czy oczekuje on od niego wniesienia skargi kasacyjnej i jeśli tak o podanie mu wszelkich informacji, które mogą być w sprawie pomocne. Pismo to J. J. odebrał w dniu 22 sierpnia 2014 roku (pismo z dnia 19.08.2014r – k. 35, potwierdzenie nadania i odbioru – k. 36 – 37).

W dniu 26 sierpnia 2014 roku r.pr. M. C. sporządził w oparciu o analizę akt sprawy, opinię prawną w sprawie niecelowości wnoszenia skargi kasacyjnej w sprawie sygn. akt(...) zawisłej przed S. (...) wS., wskazując, iż brak jest przesłanek uzasadniających wniesienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Jednocześnie odpis tej opinii doręczył również powodowi. Nadto złożył wniosek o przyznanie mu wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu (pisma z dnia 26.08.2014r – k. 38 – 39, 50, opinia – k. 40 – 48 potwierdzenia nadania i odbioru – k. 49, 60 - 61).

W dniu 28 sierpnia 2014 roku r.pr. R. W. otrzymał pismo J. J. z dnia 25 sierpnia 2014 roku z prośbą o spotkanie osobiste w A. Ś. w W. oraz o niepodejmowanie żadnych działań do czasu tego spotkania. Nadto wskazał on, iż oczekuje ze strony pełnomocnika wniesienie skargi kasacyjnej (pismo z dnia 25.08.2014r – k. 62, koperta – k. 63).

W związku z powyższym pismem z dnia 29 sierpnia 2014 roku r.pr. R. W. poinformował powoda, iż skarga kasacyjna nie może zostać złożona z uwagi na upływ terminu do jej wniesienia i brak instrukcji ze strony powoda. Nadto wskazał, iż brak było podstaw do złożenia przedmiotowej skargi, o czym powód został już pisemnie powiadomiony (pismo z dnia 29.08.2014r – k. 64, potwierdzenie nadania i odbioru – k. 65 – 66).

J. J. jest bezdzietnym kawalerem, ma wykształcenie podstawowe, od lutego 2000 r. przebywa w warunkach izolacji penitencjarnej; aktualnie przebywa w A. Ś. w W..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy niniejszej oraz niekwestionowanych wzajemnie twierdzeń stron.

Sąd pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda jako nieprzydatne w sprawie (art. 217 § 3 kpc). Stan faktyczny ustalony został w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy na podstawie dokumentów i twierdzeń stron – zbędne było w istocie zapoznanie się przez Sąd z aktami sprawy prowadzonej przez S. (...) w S., albowiem udział pozwanego w sprawie sprowadzał się wyłącznie do postępowania kasacyjnego, jedyną czynnością podjętą przez pozwanego było sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Podkreślić należy także, iż nie istnieje dowód z akt sprawy – strona powodowa nie wskazała natomiast konkretnych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, które miałyby zostać zaliczone w poczet materiału dowodowego.

Sąd pominął również dowód z przesłuchania powoda, albowiem dowód z przesłuchania stron zgodnie z systematyką przepisów formalnoprawnych ma charakter subsydiarny (art. 299 kpc). Co do zasady w sprawach o naruszenie dóbr osobistych istotnie jest on przeprowadzany, natomiast w żadnym wypadku nie może stanowić środka w drodze którego powód będzie dopiero poszukiwał twierdzeń stanowiących podstawę faktyczną formułowanych roszczeń – podstawa faktyczna roszczeń winna wskazana być w sposób stanowczy, jasny i precyzyjny już w pozwie, bądź też sprecyzowana przez pełnomocnika w formie pisma procesowego lub stanowiska zajętego w toku rozprawy. W świetle treści załączonych do akt sprawy niniejszej dokumentów oraz twierdzeń powoda w ocenie Sądu uznać należało, iż przesłuchanie stron jest środkiem dowodowym zbędnym dla właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż strony procesu obowiązują swego rodzaju lojalność procesowa, wyrażająca się w obowiązku dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiania dowodów (art. 3 kpc) – z jednej strony sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy, z drugiej zaś uczestnicy procesu obowiązani są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko (art. 6 kpc). Sytuację, w której powód zdawkowo formułuje twierdzenia odnośnie okoliczności faktycznych w treści pozwu, nie poszerzając ich w sposób właściwy w toku procesu korzystając z usług profesjonalnego pełnomocnika i oczekując, że swoje stanowisko szerzej zaprezentuje poprzez złożenie zeznań w charakterze strony, ocenić właśnie należy jako nielojalność procesową, nieusprawiedliwioną w żaden sposób tokiem postępowania. Nadto powód jest inicjatorem kilkuset procesów sądowych prowadzonych przed Sądami w całym kraju. Również przed S. w P. prowadzonych jest kilkadziesiąt innych procesów wytoczonych przez powoda. W sprawach tych powód konsekwentnie zgłasza wnioski o przeprowadzenie dowodu z jego przesłuchania, a w momencie, gdy Sąd ten wniosek uwzględni i dowód ten dopuszcza, oczywiście w drodze pomocy sądowej, powód odmawia wyjścia z celi na przesłuchanie. Działanie takie pokazuje skrajne lekceważenie przez powoda własnych wniosków dowodowych i tym bardziej uzasadniało pominięcie wniosku o jego przesłuchanie, w sytuacji, gdy miał on możliwość przytoczenia własnych twierdzeń w pismach procesowych swoich, bądź też swojego pełnomocnika.

Wreszcie Sąd pominął wniosek dowodowy pełnomocnika powoda o przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy sygn. akt (...) S. w S. (...), albowiem dowody te nie miały nic wspólnego z niniejszym procesem. W sprawie tej pozwany w ogóle nie brał udziału, nie reprezentował powoda i nie podejmował w niej żadnych działań.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego zaś ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania oraz żądać, ażeby osoba dopuszczająca się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c.). Zgodnie z art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Zgodnie ze swoim stanowiskiem procesowym powód domagał się naprawienia szkody niemajątkowej polegającej na naruszeniu dobra osobistego w postaci „braku szacunku” (k. 2).

Na wstępie wyjaśnić należy, iż odpowiedzialność z tytułu zadośćuczynienia stanowi formę odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkodę niemajątkową w postaci naruszenia określonego dobra osobistego. Odpowiedzialność ta ma charakter deliktowy i opiera się na ogólnych zasadach wynikających z dyspozycji art. 415 k.c. – a zatem podstawowymi przesłankami jej ustalenia są: bezprawność działania lub zaniechania, wystąpienie szkody (majątkowej lub niemajątkowej) oraz adekwatny związek przyczynowy między zdarzeniem wywołującym szkodę, a samą szkodą. Dla przypisania odpowiedzialności niezbędne jest zatem wykazanie przez osobę poszukującą ochrony prawnej faktu dopuszczenia się przez sprawcę czynu zabronionego – i to co do zasady w sposób pozwalający na przypisanie mu winy, wystąpienia szkody oraz normalnego związku przyczynowo-skutkowego między czynem a szkodą. Strona dochodząca zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu naruszenia dobra osobistego obowiązana jest udowodnić nie tylko sam fakt naruszenia dobra osobistego, ale także doznania krzywdy wskutek naruszenia dobra osobistego. Należy przy tym mieć na względzie, że nie każde naruszenie dobra osobistego rodzi prawo do żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. W ocenie Sądu nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w związku z działaniami pozwanego, które według powoda miały charakter bezprawny i wywołujący szkodę.

Przed wszystkim zdaniem Sądu nie może być mowy o bezprawności działania pozwanego, który podejmował czynności w ramach obowiązującego porządku prawnego. Zgodnie z art. 118 § 5 k.p.c. jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej. Jeżeli opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy adwokat lub radca prawny – w takim przypadku właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wyznaczy innego adwokata lub radcę prawnego (art. 118 § 6 kpc). Stwierdzić zatem należy, iż sporządzenie opinii prawnej o braku podstaw do wniesienia skargi nie jest w żaden sposób działaniem bezprawnym. Tymczasem w świetle twierdzeń powoda, to właśnie niewniesienie skargi kasacyjnej było działaniem naruszającym jego dobra osobiste – jednocześnie powód nie wskazał na żadne inne dodatkowe okoliczności mogące stanowić podstawę odpowiedzialności cywilnej pozwanego. Zauważyć przy tym należy, iż powód stanowczo określił zakres swojego żądania, którym Sąd jest związany – powód nie dochodzi w sprawie niniejszej odszkodowania za szkodę majątkową jakiej doznał w związku z rzekomo błędną opinią sporządzoną przez pozwanego, ale zadośćuczynienia za odstąpienie od wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Nie przesądzając zatem, czy w/w opinia była trafna czy błędna stwierdzić stanowczo należy, iż sam fakt odstąpienia od sporządzenia skargi kasacyjnej w żaden sposób nie stanowi autonomicznej podstawy formułowania roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia, nie jest to zachowanie bezprawne ani w jakikolwiek sposób obiektywnie naruszające dobra osobiste. Nawet ustalenie, że pozwany sporządził błędną opinię prawną, nie usprawiedliwiałoby odpowiedzialności za szkodę niemajątkową.

Wskazać nadto należy, iż oczywista bezpodstawność roszczenia powoda wynika także z faktycznego braku dobra osobistego, które miałyby zostać naruszone zachowaniem pozwanego. Jakkolwiek doktryna i orzecznictwo dość szeroko ujmują pojęcie dobra osobistego, to trudno za takie jednak uznać potrzebę odbierania przez powoda wyrazów szacunku (tak chyba należałoby nazwać dobro osobiste powoda naruszone w jego mniemaniu przez pozwanego). Niezwykle trudno wyobrazić sobie stan faktyczny, w którym poprzez nieokazanie szacunku (czyli swoistą bierność w tej sferze) dochodzi do naruszenia dobrego imienia czy też godności osoby. W sprawie niniejszej pozwany nie był w żaden sposób zobowiązany do okazywania szacunku powodowi, miał jedynie w sposób należyty wywiązać się z nałożonego na niego przez Sąd Apelacyjny obowiązku. Powód odmiennie od pozwanego ocenia kwestię zasadności wniesienia skargi kasacyjnej, jednak to przekonanie w żaden sposób nie przekłada się na obiektywnie stwierdzalny fakt naruszenia dóbr osobistych. Poczucie krzywdy odczuwane przez powoda w sprawie niniejszej ma charakter wybitnie subiektywny i nie znajdujący odzwierciedlenia w powszechnym odbiorze. Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie

podnosi się, że naruszenie dobra osobistego rozpatrywać należy tylko w granicach przeciętnych ocen społecznych, a nie indywidualnego odczucia osoby domagającej się ochrony (uchw. SN z dnia 28 maja 1971 r., III PZP 33/70, OSNCP 1972, nr 11, poz. 188). Ujęcie obiektywne pozwala uniknąć ochrony, subiektywnie i nadmiernie odczuwanych skutków naruszeń sfery osobistej (tak J. Piątoski, Glosa do wyroku SN z dnia 16 stycznia 1976 r., II CR 692/75, NP 1977, nr 7-8, s. 1146). Za obiektywną koncepcją dóbr osobistych przemawia również to, że dobra te "są wartościami niemajątkowymi, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w danym społeczeństwie", oraz że konieczne jest odróżnienie problemu stwierdzenia osobistego charakteru danego dobra od samej oceny jego naruszenia, a tylko niektóre dobra osobiste są szczególnie ściśle związane ze sferą psychiczną jednostki i wówczas stwierdzenie ich naruszenia jest utrudnione (A. Szpunar, Ochrona dóbr osobistych, Warszawa 1979, s. 106).

Reasumując, wobec braku dwóch podstawowych przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego w postaci bezprawności działania oraz wystąpienia obiektywnej szkody niemajątkowej rozumianej jako naruszenie dobra chronionego prawem, roszczenie powoda uznać należało za bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalonego zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) (Dz.U. z 2002r, nr 163. poz. 1349) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015. (...)).

Jednocześnie Sąd przyznał na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika powoda wynagrodzenie według stawki minimalnej wynikającej z § 6 pkt 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015.1800), powiększonej o należny podatek VAT.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji wyroku.

Sygn. akt I C 2177/14

ZARZĄDZENIE

(...).01.2016r

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda – adw. A. P..

SSO Łukasz Wilkowski